

NOTRANJEC

Izhaja vsake sobote

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{8}$ strani 25 K, za $\frac{1}{2}$ strani 18 K, za $\frac{3}{4}$ strani 9 K, za $\frac{1}{4}$ strani 5 K, $\frac{1}{8}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primera p — pust.

Kmetski kandidatje.

Naša kmetška stranka je za vse tri notranjske mandate postavila kandidate. Vsi trije so inteligentni možje kmetškega stanu, ki spajajo v svojih osebah vse vrline kmetških kandidatov: neodvisni so, značajni možje so, domačini so, kmetje, ki svoj okraj poznajo in imajo tudi zmožnost, da bodo na poklicanem mestu s krepko in jasno besedo kmetške želje izrazili.

Naš kandidat za idrijsko-vipavski okraj gosp.

Kajetan Premierstein

kmetovalec na Jeličnem vrhu

je v svojem volilnem okraju dobro poznan kot delaven in neustrašen mož. Žalitev bi zanj bila, če bi ga primerjali z njegovim nasprotnikom klerikalnim Janezom Lavrenčičem iz Vrhpolja. Slednjega v idrijskem okraju žal dovolj ne poznajo, kajti če bi ga poznali, bi se še tista peščica, ki bo zanj glasovala, obrnila od njega stran s prepričanjem, da je od klerikalne stranke le grdo izzivanje, ko so tega čestilca 4. božje zapovedi kandidatom postavili. Na Vipavskem ga poznajo do pod kože in pričakovati je, da se vkljub vsem pritiskom dvigne proti tej kandidaturi vse, kar na Vipavskem še in že čuti samostojno. Častno vprašanje Vipavcev je, da primerno odgovore klerikalni stranki in njenemu žalostnemu kandidatu.

V postojnskem - bistriškem - senožeškem - loškem - logaškem - cerkniškem okraju so se kmetški možje zedinili na dva moža svojega zaupanja:

Josip Cuček,

kmetovalec v Knežaku, in

Matevž Martinčič,

kmetovalec na Dolenjem Jezeru pri Cerknici

sta naša kandidata, za katera se hočemo boriti do zmage. Kdor le zdaleč pozna delovanje teh dveh mož, ta ve, da ž njima ne vzdržita primere ne rimski dohtar in urednik „Domoljubov“ Žitnik, niti Drobnič, ki je sicer

domačin, a ima poleg drugih slabosti, ki jih iz dobrote tukaj nočemo naštet, tudi slabost, da nima tistih duševnih zmožnosti, ki se jih zahteva od poslanca.

Somišljeniki naj se podajo v boj za naše kandidate z vso požrtvovalnostjo. Treba je tem večje vstrajnosti, ker so nam nasprotniki pri sestavi volilnih imenikov ukradli mnogo glasov. Kar so n. pr. v Črnem vrhu storili, kriči do neba. Učitelja so izpustili iz imenika, potem mu zabranili upogled v imenik. Vendar vsa goljufija se lahko razbije na zavednosti volilcev.

Pri tem naj nas bodri, da se tudi po drugih okrajih kmetje bore za svojo samostojnost: **Ivan Rus** in **Ignacij Merhar** sta kmetška kandidata v ribniškem in velikolaškem okraju, **Julij Maccelle** pa je naš kandidat v Belikrajini.

Dopisi.

Iz Radohove vasi pri Št. Petru. (V pojasnilo in zagovor). Po vsebini dopisa v „Slovenca“ z dne 31. dec. pr. l., in prve številke „Domoljuba“, po razsoji dosedanjih ljudskih govoric in drugem, mi je jasno, da ima gospod Franc Margon, župan naše občine, mene za poročevalca v „Notranjcu“ z dne 21. decembra označeni ljudski kritiki, katere namen bi imel vsakdo, torej tudi jaz, odobriti, naj si bo „Notranjčev“ dopisnik ali ne; posebno še, ker gospod Margon v svojem odgovoru kaže, da so ljudske govorice o delovanju dosedanjih občinskih odborov in o napravi nove gozdne ceste več ali manj opravičene. Ker pa g. Margonu, kar se iz omenjenega uvidi, ni samo zato, da bi dotični kritiki ugovarjal, temveč pa zato, da bi nad „Notranjcem“ in menoj izlival neke posebne vrste žolč ter tako meni in „Notranjcu“ na ugledu škodil, sem prisiljen k opravičenemu zagovoru na dotično vsebino po sledečem ugovarjati: Vi g. Margon pravite, da jaz kot abotni dopisnik napadam občinske odbornike, da so mi eni ovčarji, drugi pastirji itd. Ne, g. Margon, tako surov jaz še nisem bil, „Notranjec“ — le še čitajte — pa tudi ni tako

poročal, torej je to samo vaša iznajdba! Pravite tudi, da vam jaz kot županu podtikam tuje grehe, kateri so prizadjali pri bolnišnici, dachu, šoli in občini škodo. Tega vam jaz kot županu nisem in ne bom očital, tudi „Notranjec“ ni tega omenjal, če ste pa bili takrat odbornik, je druga stvar! Vabite me kot domišljavega dopisnika k povohanju rabsodbe sodišča, deželnega odbora in finančne prokurature v zadevi onih 1200 gld., kateri so bili, kakor pravite pred 17 leti, od davčne uprave — po g. Deklevi — vplačani in so med občinski dohodek nevknjiženi ostali. Na to vaše povabilo mi je povedati, da umem brez povohanja vsebino dotičnih aktov, kateri imajo le ta pomen, da se ni zatožba po bivšemu županu gosp. Križaju in družih na dostojno mesto vložila. Zato je slednjič zatožba došla k edino kompetentnemu občinskemu odboru, katero smo dne 16. marca l. 1898 pretresali, to v navzočnosti zatoženca samega, kateri je priznal stvar ter bil voljan svoj dolžni znesek poravnati. Kompetentni občinski odbor, pri katerem sva bila vi in jaz, pa ni imel, vkljub mojemu sklicevanju na § 39. občinskega reda in prigovarjanju, poguma, pa tudi volje ne, da bi se zadeva vsaj po možnosti rešila, rajši se je stvar izročila s prošnjo deželnemu odboru, da naj to zadevo vravna. Nasledek vsega pa je, da še danes ni vknjižen

dotični znesek. Če pa, gospod župan, veste o tem kaj družega, le na dan s stvarjo! Dalje pravite, da meni ne ugaja javorniška cesta. To kakor izgovorjeno tako zlagano! Jaz sem za pričeti namen že kakor odbornik glasoval, vedno trdil, da je enako speljana cesta neobhodno potrebna in zdaj ko jo sam rabim, uvidim kaka dobrota bi to bila, če bi bilo delo vsaj po predpisih narejeno. Da, pa to vi priznate sami, ko pravite, da je cesta, v katero se je že toliko materijala vložilo, že po tem kratkem času izvožena, torej zanič. Kar se pa tiče onega, če ste s tovariši pogodili delo za sramotno ceno, namreč 5 m za 98 kr., nas dotična plitvost prav nič ne briga; smelo se ožigosa pa postopanje onih, ki so vam iz naših žepov brezpotrebno odšteli, kar sami navajate 2500 kron. Pravite, da jaz kot lažniva zgaga trdim, da ste prejeli vi kot podjetnik 6 do 8 tisoč kron podpore, da so vam te krone kot županu zlezle v žep. Na to odgovorim v prizanesljivosti le to: „Notranjec“ ni tako pisal, jaz tega nikoli govoril, torej je vse to domišljija ali pa v koristolovje preobrnjena beseda! Kar se pa tiče zelo neumestno na dan vlečene 10.000 kronske deželne podpore, je g. župan Margon le vaša stvar; če ste občinski predstojnik in mož zato, se pobrigajte sami, da se izplača, kar je obljubljenega, to pa ne samo pri deželnemu odboru, ampak tudi pri onih,

Listek.

Peš na Vezuv.

Potopisna črtica. — Spisal Fr. Valenčič.

(Dalje.)

„Kaj si tako neumen“, se mi smeje brat. „Kamen na vrh, pa bo držalo“.

Mora že tako biti, sem si mislil in zavalil pol centa težak kamen na perilo.

Tako, prokleta voda, sedaj mi ga gotovo ne odneseš.

Začela sva „žajfati“ in prati, kar vse vprek in na ta način se mi je posrečila druga polovica „žehte“, a prvo mi je voda odnesla. Zjutraj ob šestih je bilo že vse suho.

Po dovršenem delu sva počivala na odejah.

Še tri ure razdalje in že nas sprejme večno mesto Rim v svoje zidovje, a tja ne maram iti ne lačen, ne žejen. Zato sem prinesel kruha in liter vina iz bližnje gostilne.

„Tako, sedaj pa pij“, sem rekel bratu. Ko sem rezal kruh, vidim, da brat pije kot suha goba.

„Čakaj, strela. Vливаš kot v trhlo smreko. Jaz ne dobim niti kaplje.“

„Še en liter ga bo treba“, se mi smeje brat.

Tako se je tudi resnično in pošteno zgodilo.

Ob osmih sva se dvignila v Rim.

V rimski okolici je vse polno opazovalnih starih stolpov, da se sovražnik neopažen ni približal. Na gričih se blišče ljubko zidane vile v zelenih parkih. Po polju rasejo mali gozdiči. Na treh straneh sem

zazrl prihajajoče vlake. Vsa cesta je živahna od velikega prometa. Pred mano in za mano se premika nebroj vozov, naloženih z augurijami, meloni, s sočivjem in raznim sadjem. Lovci se vračajo domov. Vse hiti v večno mesto.

Prispela sva na vrh zloznega griča. Odprla se je pred nama rimska Campagna. Sama ravnina tja do morja. Zaslišal sem votlo zvonjenje. Brezdvomno so to rimski zvonovi. Ta cesta, ki sva jo prehodila od mesta Terni, se zove via Salaria. Le naravnost in ni mogoče, da bi zašla. Sicer pa itak pravijo, da vse ceste peljejo v Rim. Še poldrugo uro in bodeva tam.

V daljavi sem opazil nekaj v temo zavitega. Brezdvomno je to dim neštevilca tvornic v rimski okolici.

Le naprej! Še eno uro. Hodila sva hitreje. Ceste so že potlakane. Prve hiše se že razločujejo. To so rimska predmestja. Kmalu bodeva tam.

Življenje že hiti nasproti. Ceste so polne ljudi. Vozovi drdrajo mimo.

Glej tam! To je Rim. Celo morje hiš sva zazrla pred seboj.

Ob enajstih dopoldne sva stala pred vratmi: Porta Salaria. Carinski uradnik nama pregleda nahrbtnike.

„Avanti“. — Še par korakov pod mogočnim obokom in v Rimu sva.

Da bi opisal vsestransko, kar nudi Rim, to je nemogoče. Zato je treba globokega študija, veliko časa in denarja. Jaz sem bil v tem polmilijonskem mestu samo tri dni in pol, zato mi oprostite, čitatelj, če ne najdeš vsega, česar pričakuješ.

ki so dohodek za enake namene ustavili! Na cesti, od Št. Petra do parske meje, na kateri pravite, da sta vslužbena dva cestarja pri tem, ko je na vaši samo eden, sem prav dobro informiran, zato pa tudi vem, da v pretečenem poletju ni bilo tu še enega cestarja, kadar pa je, dobi mesečno 10 kronic, pri tem ko se izplača onemu na javorniški cesti celih 70 kron. Res čudna primera, še večja pa cestna razlika! Lažnik in obrek-ljivec sem vam tudi zaradi tega če vas ljudstvo sodi o pričakovanji zaslužnega križa! Za Boga, ali sem jaz zato v občini, da bodem v takih zadevah in vam na ljubo vso odgovornost prevzemal? O meni se kaj takega ne govori, pa tudi se ne bo, če tudi vem, da bi na tehtnici sv. Mihela s svojo „grešno dušo“ in zaslužnimi deli marsikakega „svetnika“ odtehtal, častihlepja pa le ne kažem, ker ga nimam. Ste razumeli! Divji ljudožrc menda zaradi tega, če se govori, da bo bolje, če živite doma mirno si bolezen lajšajoč, kakor da se trudite v Št. Petru s težkim delom v obč. pisarni, tudi še postal nisem. Kar pa zadeva ljudsko hvalo, bo res mogoče, da je dobili ne boste, kajti pri nas ljudstvo splošno misli, da si pusti vsaki župan svoje delo zadostno z denarjem plačati. Naglašate mi, da se zaradi vas penim od jeze, katere v politiki sploh ne poznam! Posebno zato, če vi zasedate županski stolec, se ni treba meni

jeziti: moja volja in moška beseda se ne spreminja vsaki dan, toraj še velja ono, kar se je bralo pred 10 leti v „Slovincu“, da skomin po županovem stolu v Št. Petru še nisem imel; danes pa še dostavim, da tako prisiljeno, kakor se tukaj navadno župan voli, nikdar izvoljen biti ne maram. Grdo pa bi tudi bilo, če bi vam tisti sedež vzel, kateri vas je prvi na njega postavil. Vam, g. Margon je, kakor se vidi, jako težko, če se jaz trudim in delujem na to, da bi zadobilo vsako skupno gospodarstvo svojo pravo zakonito podlago. Pa le mirni bodite in nikar ne mislite, da si želim novih občinskih zakonov, tudi sedanji, po katerih sem že precej dosegel, mi prav dobro služijo; posebno v naši vasi, kjer lahko vsakdo vidi v štirih letih gotovega prihranka nad tisoč kron, pri tem, ko se pod prejšnjimi, mnogimi in, kar skušnja kaže, tudi vam g. župan, zelo k srcu vzetimi „gospodarskimi odbori“ ni videlo vinarja. Kadar dobijo to in pa sporazumje, kakoršno vlada zdaj pri nas, tudi druge vasi, boste spoznali, da nisem jaz taka odljudna stvar, kakoršna se vam sedaj predstavlja, pač pa za vsakega pošten prijatelj. Val. Krašovec.

Utisi, ki sem jih dobil v tem mestu, so mi ostali neizbrisni za celo življenje. Mogoče zato, ker sem prišel z velikim pričakovanjem in hrepenenjem, mogoče so ta čas delovali drugi občutki, no, bodisi kakorkoli, toliko vem, da ga ni človeka, katerega čustva bi ne reagirala ob pogledu na to znamenito mesto.

Ne mislim ravno neštivilno romarjev, ki dospejo v Rim z največjim hrepenenjem, da zazrejo obličje papežev in smejo poljubiti prstan na njegovi nogi, to je njih stvar. Brez dvoma napravi to nad vse znamenito mesto vsakomur tak vpliv, da se vrne z nepopisnim zadovoljstvom v svojo domovino.

Kje bi začel, kaj naj si prej ogledam? Ta misel mi je prevzela celo dušo. Mesece in mesece bi treba, da se človek uglobi v te neizčrpne zaklade.

Skoro 3000 let zgodovine plove nad tvojimi razvalinami. Tri tisoč let, to je dolga doba. Povsod zmagovalka, povsod ponosna Roma si zavaladala po celem svetu. Vse se je treslo pred tvojo silo. Kdor se ni uklonil, ta je padel. Kje so tisti časi! Vse je minulo, samo zaspali kolosi kljubujejo tisočletja poginu in pričajo o nekdanjem sijaju ...

Skrbeti je bilo treba za prenočišče. V ozki ulici: vicolo Savelli sva ga našla.

Ko sva odložila svoje stvari, šla sva takoj v mesto, da si ogledava vse znamenitosti, kolikor bo mogoče v tem kratkem času.

Mesto Rim šteje pol milijona prebivalcev. Znano je, da je sezidano na sedmih gričih. Urbs septacollis. Skozi teče reka Tibera. Na levem bregu leži večja

polovica mesta. Prehodila sva najprvo lepše ulice v svrhu orijentacije. To so: Corso Umberto I., Corso Vittorio Emanuele, Via Nazionale in dr. To je potrebno, da človek lahko vse najde brez nadaljnega vpraševanja,

Znamenitosti mesta Rima so neštevilne.

Zgodovinarji imajo dela mesece in mesece, da se zatopijo v njegovo preteklost. Nebroj skulpturnih del iz grške in rimske dobe je nakopičeno po mnogih muzejih. Prijatelji slik najdejo v originalih najboljša dela iz dobe Cinquecento. Arhitekt občuduje stare ogromne stavbe, katerih je tu neštivila.

Kak kontrast! Tu zazreš moderne palače, tam nasprotno razpadajoče zidovje, samujoče stebre, ostanke nekdanj ponosnih svetišč, na tleh ležeče kipe rimskih senatorjev. Kjer se je nekdanj šetal mogočni rimski cesar, tam stanuje sedaj v njegovih razvalinah čevljarček s svojimi otroci v raztrganih oblekah. Bog zna, če ve, da je njegov dom stari cesarski dvor ...

Po ulici Colosseo idoč sem zagledal stari Kolosej. Ogromna stavba. Ni moči hkrati pregledati tega kolosa. Kamor zrejo oči, se ti zdi, da se zidovje od tebe vedno bolj oddaljuje. Šla sva pod mogočnim obokom v notranje prostore in sedla v senco.

V sredi je arena, kjer so se vršile borbe z divjimi zverinami.

Kolosej je zgrajen leta 78. p. Kr. Takrat se je zval Amphitheatrum Flavium. Obseg te ogromne štirinadstropne eliptične stavbe meri 524 m. Daljša os elipse meri 187 m, krajša 155 m. Ko je bil posvečen, praznovali so Rimljani to slavnost sto dni. Takrat je

Domače vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni priredi v nedeljo, dne 29. t. m. v prostorih „Narodnega hotela“ svojo običajno maskarado, na katero že sedaj opozarjamo narodna društva in slavno občinstvo v trgu in okolici. Priprave se že vrše ter je upati, da tudi letošnja maskarada v vsakem oziru sijajno vspé. Plesne vaje za maskarado se vršijo ob ponedeljkih in četrtek v „Narodnem hotelu“ ob 8. uri zvečer. Ker je časa dovolj, se opozarja zlasti neplesalce, da ne zamudijo prilike, ki se jim nudi, da se priuče četvorki in drugim plesom.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: gdč. Fani Vičič nabrala na veselici pevskega društva „Postojne“ pri „vikovščini“ med Skalkom in Tratonom 5 K, ter 3 K 50 h, ki jih je izročil g. Josip Burger za prodane prve zvončke pri blagajni, br. Jos, Rusjan 1 K mesto za 1 / vina, g. Ivan Jurca ml. župan v Bukovju doposlal 5 K 64 vin., ki jih je nabral g. Josip Premrui z Predjame na svatbi Janeza Polšaka iz Gorenj, gdč. Mimi Mislej in gdč. Olga Škerlj doposlali 2 K 36 vin., kot dobiček pri igri. Vsem cenj. darovalcem in nabiralcem srčna hvala in sokolski nazdar!

Za ljudsko knjižnico v Postojni je poslal gosp. sodni pristav Avsec 10 kron, izročenih mu vsled neke poravnave.

Rokodelsko podporno društvo v Postojni je imelo v nedeljo 26. pr. m. svoj občni zbor. Iz poročila posnemamo, da obstoji to prekornostno društvo že 40 let in ima 6206 K 25 h premoženja. V odbor so bili vnovič izvoljeni gg. Anton Ditrich kot predsednik, Lovrenc Bizjak in Ivan Habjan kot blagajnika, Ludovik Ditrich kot tajnik, Jernej Vilhar in Josip Inocente kot odbornika, Jos. Rusjan in Franc Vilhar kot namestnika. Pregledovalcem računov sta bila izvoljena gg. Andrej Mavrič in Jože Janežič, v razsodišče pa g. Viktor Zupan.

Rokodelsko podporno društvo v Postojni priredi v nedeljo dne 9. t. m. v gostilni pri dolenjem Burgerju v Postojni veselico s petjem in plesom. Vstopnina za člane 40 h, za nečlane 60 h.

Postojinski vodovod zopet odprt. Deželna vlada je dovolila, da se sme postojinski vodovod zopet uporabljati ter se je te dni izročil svojemu namenu. Ker so sedaj vsi nedostatki odstranjeni, je upati, da nas smrtonosni legar več ne obišče.

Tamburaši iz Hrvatske so koncertovali v torek zvečer v restavraciji Garzarollijevi. Koncerta se je udeležilo lepo število občinstva.

bilo ubitih v amfiteatru 5000 tigrov, levov in drugih zverin.

Prostora je imel za 87.000 obiskovalcev. V prvih vrstah so imeli svoje sedeže cesar, senatorji in vestalske svečenice. Ta del se je imenoval podium. Med nebrojnimi arkadami je dospelo drugo občinstvo na svoje sedeže.

V srednjem veku so napravili iz koloseja kamenolom. Znamenito je to, da so vzeli iz njegovega zidovja veliko materijala za zidanje palač. S travertinskimi kvadri koloseja je zgrajen: Palazzo Venezia. Brez dvoma bi bili porabili njegove kvadre do zadnjega, da ni tega prepovedal papež Benedikt XIV. In še sedaj, ko ga je ostalo komaj tretjina, cenijo vrednost njegovega kamena na osem milijonov lir.

Druga znamenitost, katero sva si ta dan ogledala je bila: Forum Romanum. To je stari rimski parlament; v njem se je zvršila vsa legislatura.

Pogled na to mesto je sedaj dokaj žalosten. Ohranjenega ni veliko. Največ pomena ima za zgodovinarje.

Stopil sem na vzvišeno mesto in dobil popoln razgled čez ves Forum Romanum. Videti ni veliko, tembolj gleda duševno oko, ko se mu odpre vsa preteklost tega mesta.

Na tleh zazreš na vse strani razmetane težke kvadre. Med njimi se dviga meter visok odlomljen steber. Naprej od njega ležijo sohe in kipi z odbitimi rokami in glavami.

Na tem kraju so se vršila ljudska zborovanja, kjer so sklepali zakone.

Najboljši govorniki Cesar, Cicero in drugi so imeli tu svoje govore (Kostra).

Glavna ulica je bila zvana: Sacra via, sveta cesta. Na levo in desno so bila zgrajena svetišča.

S pomočjo Baedekerja sem si ogledal znamenitosti tega kraja.

Na severni strani, kjer stoji sedaj mala cerkev S. Giovanni Falegnami, je bil zgrajen Carcer Mamertinus. Znamenit je radi tega, ker so tu v ječi poginili Jugurta, Vercingetoriks in drugi. Blizu tam so ohranjeni visoki stebri svetišča, ki je bilo posvečeno Saturnu.

Proti jugu se zazna ostanke Castorjevega svetišča. Na njegovih razvalinah se dvigajo trije visoki stebri.

Na nasprotni strani proti severu stoji dobro ohranjeni slavolok Septima Severa. Tam je stalo tudi svetišče Augusta, templum Concordiae, Romae, Venerino svetišče itd. — Basilica Julia, katero je zgradil Cezar, in Atrium Vestae, palača vestalskih svečenic, sta zavzemali najobsežnejši prostor.

Med temi razvalinami mrgoli nebroj tujcev. Skoro vsak drži v roki rdečo knjižico Baedekerja. — Samujoča zgradba v bližini koloseja je slavolok Konstantinov, povsod okrašen z reliefi, ki uvekovečujejo njegove vojske in zmage.

Bolj proti severu leže Fora Caesarum, cesarske palače. Tu si je zgradil skoro vsak rimski cesar svetišče in razkošno palačo. Sedaj ni več mnogo ohranjenega od teh dvorov.

(Dalje prih.)

Hud mraz in burja sta nastala zopet v Postojni. Prehitro smo se veselili spomladi.

Veselica pevskega društva „Postojne“, ki se je v nedeljo v Narodnem hotelu vršila, se je vzlic skrajno neugodnemu vremenu, še dokaj dobro obnesla. Pevske točke so se izvršile povsem dovršeno ter smo opazili, da se petje v društvu pridno goji. Tudi šaljivi samoprizor „Snubač“ je dobro izvršil g. Z. S., ki mu bodi izrečena tu srčna hvala na požrtvovalnosti. Za tem se je vršil ples, ki je trajal prav do ranega jutra. Med odmorom se je čulo ubrano petje, za zabavo pa je skrbel naš Skalko s komičnimi nastopi.

Prostovoljno gasilno društvo v Gor. Logatcu vabi k plesni veselici, ki jo priredi v nedeljo, dne 9. svečana 1908 v prostorih g. Ivan Rihar-ja. Med veselico šaljiva loterija in šaljiva pošta. Pri veselici igra godba na lok iz Ljubljane. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstop za osebo 60 vin. Ker je čisti dobiček namenjen za stavbo potrebnega gasilnega doma in orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Prostovoljna zveza živinorejcev Matenjivasi in okolice v svrhu zavarovanja živine je že prve mesece svojega obstanka dobro delovala. O novem letu je namreč plačala dvema posestnikoma 2 vola, katera sta vsled kamna v mehuru pozlo prišla. Prišlo je na vsako glavo zavezančeve živine malenkost 26 v. Toliko vsak lahko vtrpi, ponesrečenemu je pa le pomagano.

Vodstvo ljudske knjižnice v Matenjivasi poverilo se je, kakor se nam piše, morda v dobrem namenu osebi, katera je sicer vse časti vredna, a za vodstvo te občekoristne, prosvetne naprave ni popolnoma sposobna. Reklo se bode: „Vidiš ga zopet jednega nezadovoljneža in mrmrona!“ No — temu ni tako, prepriča se lahko vsak, kdor si knjige izposojuje, da ni in na ta način ne more biti vse v redu in le sreča bode, ako se ne bode kaj knjig izgubilo. Naj se stvari sporazumno rešijo.

Akcija za gradbo nove šole v Matenjivasi je pričeta. Vršila se je že tozadevna seja obč. sveta ter okrajnega in krajnega šolskega sveta. Le glede mesta zgradbe se ni doseglo sporazumljenja. Grobiščani in zastopnik cerkve zahtevajo šolo tik cerkve in pokopališča, kar bi pa bilo zelo neumestno že z ozirom na to, da je tam zelo močvirnat, toraj za tako važno gradbo nezdrav prostor. Le ne prenačljiti se! Boljše enkrat rezati, pa dvakrat meriti, nego nasprotno.

Lepo hrastovo deblo so pripeljali pretečeni teden s šestimi pari volov na kolodvor Prestranek. Hrast je 10 metrov dolg ter ima okroglo stesan 1 m premera. Neobtesan je imel pa še pri 7 m višine 1 m 80 cm premera. Hrast je posekan na cesarskem prostoru tik orehovške ceste, ter namenjen v Aleksandrijo.

Občinska pot od državne ceste proti Doljenjam je v tako slabem stanju, da je že nevarno po nji voziti. — G. župan na Planini, zganite se vendar in poskrbite, da se omenjena pot popravi!

V Vrhpolju se snuje, na strašno jezo deželno-zborskega kandidata Lavrenčiča, napredno izobraževalno društvo. — Pravila so že predložena c. kr. deželni vladi v potrjenje. — Vrhpoljski mladeniči, le krepko naprej! Nič se ne strašite vpitja nazadnjakov! Ti se bojé napredka, izobrazbe, zato cvilijo.

Fare ni, denarja ni, odgovora ni. Pred kratkim vprašali smo — kam je izginil denar, ki so ga zložili Gočani z najboljšim namenom ustanoviti samostojno faro. — Ker ni na naše vprašanje nikakega odgovora, pozivljamo vnovič kurata Lavriča, da nam primernim potom pojasni, čemu se sedaj uporabljajo oni tisočaki? — Ako še sedaj ne bo odgovora, naj pa goški župan Ferjančič, če hoče res veljati kot pravi prijatelj in dobrotnik kmetskega ljudstva, nemudoma potrebno ukrene, da plačniki dobé z obrestmi povrnjen denar, ki so ga vplačali za ustanovitev fare, katera, kakor vse kaže, se ne bode ustanovila. — Gočani! ako se vam denar ne povrne, obrnite že enkrat hrbet takim prijateljem, ki vas na tako nesramen način molzejo in z vašim težko prisluženim denarjem polnijo svojo nenasitno bisago. — To so pijavke na vašem telesu, a ne vaši prijatelji!

Pipčarski klub v Postojni priredi v nedeljo, 9. svečana t. l. plesno veselico v Narodnem hotelu. Vspored: 1. petje, 2. šaljiva tombola, 3. ples. Svira domača godba na lok. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 60 vin. — Ker je čisti dobiček namenjen za „društveni dom“ v Postojni, se občinstvo prosi velike vdeležbe. Nazdar! Odbor Pipčarskega kluba.

Pri predpustni veselici prostovoljnega gasilnega društva v Hruševji, ki se vrši v nedeljo, dne 16. svečana v prostorih gospoda Peter Del-Linza. Sodeluje godba na pihala. Vstop k plesu 60 vin.; k mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor. Torej na veselo svidenje vrli plesalci in dobro došli gostje.

V cestni odbor za Il. Bistriški okraj so izvoljeni: gg. Martinčič, Trnovo, namestnikom: Al. Domicelj ml., Zagorje; Dekleva Anton, Prem; Urbančič Andrej, Knežak; Prosen Vincenc, Vrbica; namestnikom: Jožef Perkan, Il. Bistrica in Franc Valenčič. Virilist je: g. Schneller, Št. Peter na Krasu.

Iz Knežaka. Ker je odšla dosedanja poštna upraviteljica gđc. Rek na novo mesto v Stari trg, odpravlja tukajšnji poštni urad gđc. Anica Binder iz Vrem.

Iz Prestranka. Poštni pečat je še vedno: „Pröstranegg.“ Ne vemo, ali je storilo županstvo že kakšne korake, da odstrani ta škandal, ali ne. Kakor se je svoj čas pisalo, so to gotovo že storili. Neumljivo pa nam je nedosledno ravnanje občinskega predstojništva, ker je isto napravilo prošnjo za neko železniško zvezo na c. kr. železniško ministrstvo v nemškem jeziku in isto tudi poslalo drugim županstvom v podpis. Ali ni to smešno ravnanje; kako pa hočemo doseči, da se nam bodo nemška imena odpravila, ako se sami mi nemškega jezika poslužujemo. To ne more imeti nikakega vspeha! Pomisliti pa moramo tudi, da so v mini-

strstvih nastavljeni uradniki, ki nenemške akte predstavljajo. Ako mi sami svojega jezika ne spoštujemo, ga bodo drugi tem manj.

Iz Zagorja. V nedeljo 9. t. m. priredi naše vrlo „Bralno društvo“ veselico z obširnim programom. Med drugim se bode predstavljala igra: „Dobro došli! Kdaj pojedete domov?“ Pevske točke bode izvajal znani domači pevski zbor! Čisti dohodek se porabi za tukajšnjo ljudsko knjižnico. Pričakuje se obile udeležbe zlasti iz okolice! — Zabeležiti pa imamo neki drug zelo razveseljiv pojav. Tukajšnji vrli domači fantje so sklenili, sami na svojo pest prirejati predstave. Prva predstava se vrši dne 23. februarja; predstavljali bodo: „Eno uro doktor“ in „Krčmar pri zvitem rogu“. Poprijeli so se učenja z vso vnemo in pričakujemo najboljšega uspeha. Kar nas veseli, je to, da je izšla misel iz srca naših kmečkih fantov samih; na to naj bi naši somišljeniki delovali povsod in šli fantom vedno na roko. Kako velikanskega vpliva so ravno predstave na ljudstvo, to vé vsak; s takim ljudstvom se prične vsako delo v povzdigo njega samega. Naši fantje so sklenili napraviti tudi svoj pevski zbor! Okoliška društva bi srčno prosili, da ne prirejajo na ta dan nikakih veselic, ter da se te na Pivki, prve „ljudske predstave“ gotovo vdeležijo v obilnem številu in to ravno, ker želimo, da bi ta predstava gmotno dobro vspela, kar bode, fantom v spodbudo za prihodnost.

„Prostovoljno gasilno društvo“ v Planini (ne v Postojni, kakor je zadnjič tiskovni škrat zanesel v list), priredi veselico v nedeljo, dne 9. svečana 1908 v prostorih gospoda Antona Kovšca. Vspored: 1. „Blaznica v I. nadstropju“, veseloigra v enem dejanju. Osebe: Jaroslav, mlad zdravnik; Olga, njegova soproga; Vladimir, njegov prijatelj; Tinka, hišina; Ivan, sluga. 2. Petje moškega zbora. 3. Šaljiva loterija in šaljiva pošta. 4. Prosta zabava in ples. Sviralo bode slavno tamburaško društvo „Sloga“ iz Logatca. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop za nečlane 1 K, za člane 50 vin. Ker je čisti dohodek namenjen za napravo društvene zastave, se preplačila hvaležno sprejemajo. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Gasilno društvo v Vipavi priredi dne 9. t. m. svoj običajni plesni venček v prostorih hotela „Adrija“. Med odmorom šaljiva tombola. K obilni udeležbi najljudneje vabi odbor.

Žejo trpeči Grižci v občini Vrabče še vedno pričakujejo že 13 let od gospoda Naceta in druge klerikalne gospode obljubovano pomoč, za zgradbo novega vodnjaka. Ob vsakih volitvah se obljube ponovijo in Grižci nadalje žejo trpijo. Gotovo bo tudi vnaprej tako, takoj po 21. svečanu se gospodu Nacetu in drugim v črni rog trobečim fantom, o pomoči potrebnih Grižcih niti sanjalo ne bo.

Zopet klerikalni junak. V Orehovci pri Št. Vidu nad Vipavskim je predzadnji četrtek na cesti napadel barvo spreminjajoči po vsej okolici znani klerikalec nekega mlečnega trgovca iz Krasa. Nedolžnega mlekarja

je pehal in metal po cesti, za kar se bo napadalec seveda še zagovarjal pri sodišču.

Na Vrabčah je na Svečnico maševal neki kapucinec; na prižnici je pripovedoval o brezverskih Francozih in socijalnih demokratih ter priporočal radovoljno in vedno uboštvo. Srečni Vrabčani!

Iz Starega trga pri Ložu. V nedeljo, dne 26. januarja popoldne po krščanskem nauku je bil drugi roditeljski sestanek. Predaval je prav zanimivo in nazorno šolski vodja tukajšnje šole, g. Jakob Žebrè o „hranilih“. Začetku svojega predavanja ponavljal je o namenu in važnosti teh sestankov s stariši, kar je pri prvem roditeljskem sestanku povdarjal tovariš gosp. Anton Šemè. Nadalje je razpravljal o različnih straneh in nalogah vzgoje in prišel tako do telesne vzgoje. Z naravnimi primerami je temeljito dokazoval, da je telesna vzgoja v istini najvažnejša. Raditega je priporočal starišem, da naj kolikor mogoče pazijo, kakšno hrano uživajo njihovi otroci, in da si vsak dan osnažijo svoje telo. Tega predavanja se je udeležilo okrog 70 mater in 50 očetov, torej 120 roditeljev. Prosimo, da bi se pri nadaljnjih roditeljskih sestankih udeležilo tudi toliko starišev ali pa še več.

Na Planini nad Vipavo vršil se je dne 28. januarja prvi občni zbor novoustanovljenega izobraževalnega društva „Ojstri vrh“. — K novemu društvu je pristopilo nad 30 mož in mladeničev. — Predsednikom je bil izvoljen g. Ivan Marc, odbornikom gg. Ivan Kobal, Jožef Marc hišna št. 24, Jožef Stibilj, Filip Kobal. — Odbornikovim namestnikom gg. Anton Trbižan in Leopold Kobal. — Preglednikom: gg. Jožef Marc h. št. 101 in Anton Sedmak.

Vina dobiti je še v prav obilni množini na Vipavskem. Cena dobrim vipavskim vinom je 30 do 32 K hektoliter.

Večni deželnozborski kandidat Janez Lavrenčič sedaj vse mogoče obljubuje kmetom, ako bodo njega volili dež. poslancem. Toda kmetje prav malo verujejo Janezovim obljubam, vsaj ga poznajo vže več let, da njegovim obljubam ni nič verjeti. Neki star mož je rekel, ko je poslušal tega klerikalnega kričača — „veliko kokodanja, — bo malo jajec“ — in tako tudi bode, ako bo Janez Lavrenčič izvoljen deželnim poslancem.

Iz Trnovske okolice. Kaj vse doleti snubača. V neko vas je prišel mladenič z namenom, da bode vprašal mladenko. Slučajno je bil v tisti vasi ples; ta snubač je začel plesati in seveda tudi piti s svojo izvoljenko. Nekoliko vinjen je začel prepir in kričal, da se nikogar ne boji. Domačini, videvši da je pijan, mu ne store nič žalega, le iz krčme ga zapode. Mladenič je obležal domov gredoč, zmagan od vinskih duhov, zunaj vasi. Nekateri so se bali, da zmrzne, šli so ponj z malim ročnim vozičkom, ter so ga peljali v neko hišo. Ubogi snubač, boječ se, da se mu ne bi kaj prigodilo, kriči na vozičku in jih prosi: „samo v vodo ne“; če tudi je do bližnje reke več kot

četrt ure. A drugi, hoteč si nekoliko šale privoščiti, svetujejo, da ne v vodo, ampak le po bregu in prišedši do hiše, rečejo: „sedaj pa le noter ž njim“, in ga zvrnejo z voza. On pa začne vpiti in se potapljati v sanjah. Drugič baje ne pojde več pijan snubiti. — Roko si je zlomila 14letna F. Skokova iz Smerij. Bravši suhljad se je prijela za vejo, ki se ji je odlomila. Peljali so jo v bolnišnico. — Cuček je naš kandidat, tako se veselo razlega okoli Trnovega in Bistrice. Res boljšega moža bi pač ne mogli dobiti, kakor je ta, delaven in marljiv je ter vsakemu postrežen. Ljudstvo je sila navdušeno zanj in ljudska govorica je ta: da temu kandidatu ne bodo mogli klerikalci ničesar podtikati, in da ni Žitnik v primeri s tem kandidatom v delovanju za ljudski blagor malone nič storil, ter da je ta več koristil celi Plvki kakor pa 10 Žitnikov in njegovih sodrugov, ki so le ob volitvah prijatelji kmeta, a drugikrat se le norčujejo iz njega in ga molzejo kakor kmet svojo kravo, kateri pa mora krmo dajati, a klerikalni črni drugi pa tega ne dajo ubogemu kmetu-trpinu. — Kmet kmeta! to geslo bodi vsem našim Notranjskim kmetom v prihodnjih deželnozborskih volitvah; otresti se je treba nadvladanja duhovnov. Ti naj imajo v cerkvi opraviti; saj so od kmetskih žuljev plačani, ni treba, da bi oni čez nas vladali, kakor je pri državnozborskih volitvah je izrekel neki duhoven. Ako se le prikaže črna suknja, pa je precej glasovnica v nji (t. j. pri farju). Klerikalni agitatorji ne opravijo nič, ako ni žegnane osebe zraven, kajti žegni vplivajo na ljudi, posebno na ženske, katere začnejo prepri, ako se ne uboga „gospoda“. Zato ker ne mara hišnega preprija se pa marsikak gospodar uda in voli zoper svojo voljo. Vse cerkvene bratovske družbe bodo zopet na delu sedaj pri deželnozborskih volitvah. Toda tudi mi ne smemo spati, med tem, ko naši nasprotniki delajo; vsak pristaš kmetske stranke bodi agitator: agitiraj in razloži vsakemu namen in pravila kmetske stranke in tudi seveda klerikalne nazore o koristi kmetskega stanu, ter koliko, da je storil njih „dični“ Žitnik za naše kraje kot državnozborski poslanec; razun tega, da dopisuje za „Slovenca“ in „Domoljuba“. Mi ne potrebujemo plačanih poslancev kot dopisnikov, ampak kot delavcev za svoje volilce, da tudi kaj store, ne samo obljubijo. Notranjski kmet! Le pokaži sedaj, da si kmet in reci vsakemu: da je edino le Cuček iz Knežaka kmetski kandidat. Žitnika pa naj duhovni volijo, da dobe zopet 9 milijonov „priboljška“, ker „ofri“ več ne prinašajo dohodkov kakor nekaj.

Narodno gospodarstvo.

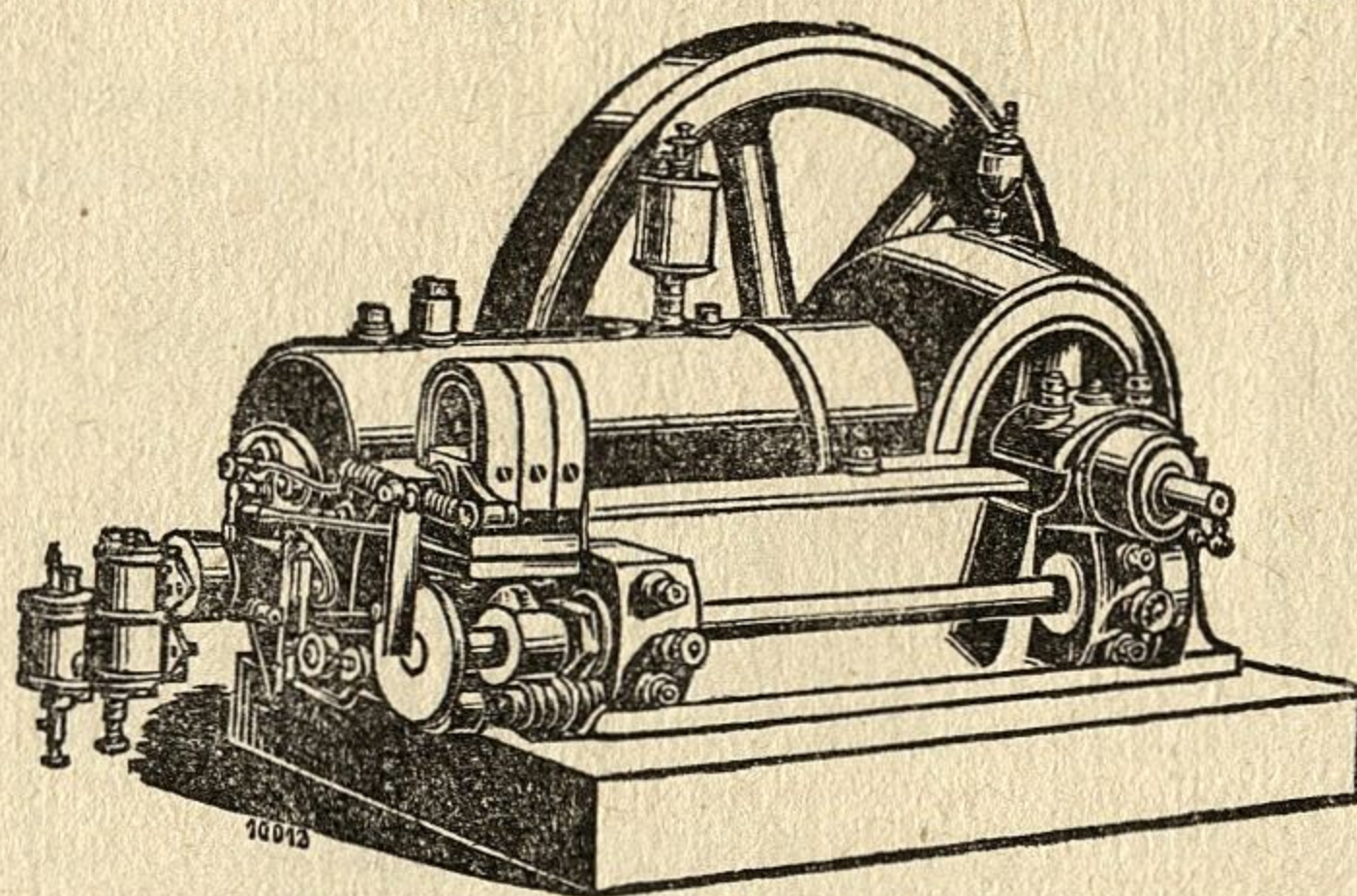
Pes, naš zvesti čuvaj, je navadno zadnji pri hiši, nikdo se ne zmeni zato, da bi mu stregel, kakor drugim domačim živalim in vendar je svojem gospodarju hvaležen. Kdor ima dobro srce, tudi nanj ne bo pozabil, saj ne rabi mnogo. Pes potrebuje pozimi gorko in mehko ležišče, katerega je treba večkrat prenoviti in očistiti, ker v nesnagi dobi lahko kožne bolezni, ki postanejo nevarne tudi človeku. Posode iz katerih je in pije, naj bodo čiste, nikdar ne dajajmo jedi na stare ostanke. Skrbimo za čisto vodo in obilno hrano; pes, ki mora trpeti lakoto, postane hudoben. Psa je treba poleti večkrat kopati in skrtačiti. Pes, ki je na verigi, ostane zdrav, če ga večkrat spuščamo z verige, da ni vedno priklenjen. Če psa zanemarjamo in se zanj ne brigamo, postane zaspan, čmeren in nesposoben za čuvanje.

Loterijske številke.

Trst, 1. februarja	16	19	76	68	69
Praga, 6. februarja	49	23	12	15	19

MOTORJI

na bencin ali plin

od 2—150 konjskih sil po najnovejši in izboljšani sestavi, dober pripomoček kmetijstvu in obrtnikom, delujejo 30 % ceneje kot parni ali električni stroji, so zelo trpežni in lahko priučljivi. Postavljam jih pod ugodnimi pogoji, po zmerni ceni in s strogim jamstvom ter pošljem proračun, če se mi naznani, za katero rabo in za koliko konjskih sil. Priporočam se tudi za nakup in k izvršitvi vseh strojev za kmetijstvo, mlinov, žag, opekarn, s potrebnimi transmisijami in lesenimi kolesi (Holzriemenscheiben), dalje stroje za mlekarstvo, štedilne kotle od 50—500 l, najnovejše pumpe za gnojnico na verigo, kakor tudi špičasto žico (Stacheldraht) in žične mreže za ograjo pašnikov in vrtov, žične vrvi itd.

Dopisuje se slovensko in nemško.

Josip Božič, strojetržec in stavbenik.
v Dolini, pošta Grafenstein, Koroško.

Kolodvorska restavracija

Vsako nedeljo in praznik:
Steinfeldsko pivo iz
sodčka, hrenovke iz
Dunajskega Novega mesta in
razne specijalitete sira.

Postojna.

Odlikovana semenska trgovina in umetno vrtnarstvo

ALOJZIJ KORSIKA V LJUBLJANI.

Edina kranjska strokovno urejena semenska trgovina na debelo in na drobno.

6 vrst krmilne pese, 10 vrst detelje, 16 vrst trave in več vrst travne zmesi po »Kmetovalcu«
 priporočane, dalje še mnogovrstna druga krmilna, zelenjadna in cvetlična semena, vsa prava,
 preskušena, dobro kaljiva, za katero kakovost jamčim. — Tu se tudi izdelujejo šopki in venci,
 — sveži kot suhi, s trakovi in napisi, in vsi v to stroko spadajoči predmeti, po prav nizkih cenah. —

Cenovnik za leto 1908 je dobiti brezplačno.

Za obilno naročbo se priporočam

z odličnim spoštovanjem

ALOJZIJ KORSIKA.**Prsni sirup**

proti prehlajenju, kašlju,
 hripavosti in prsnim bole-
 činam 1 stekl. z rab. nav.
 1 K 40 vin. — **Prsni čaj**
 1 zavoj 50 vin. — **Sok**

proti oslovskemu kašlju za otroke 1 stekl. 70 vin. —
 Mazilo proti trganju in revmatizmu 1 stekl. 1 K. —
 Mazilo proti ozebkom 1 lonček 70 vin. — **Čisto ribje**
 olje 1 stekl. 1 K.

Razpošilja vsak dan po pošti

lekarna pri Mariji pomočnici v Vipavi.

Dva izkušena

lovska psa=breka

stara 1 1/2 leta, ima naprodaj posestnik **Franc Kodre** na
Gočah, p. Vipava. — Cena po dogovoru.

Kašelj!

5245 notarsko poverjenih spri-
 čeval dokazuje, kako zdra-
 vilne so

Kaiser-jeve**Kdor**

ljubi svoje zdravje, ga
 odpravi.

prsne karamele s 3
 smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripa-
 vost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**

Zavoj 20 in 40 vin.

Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus**, lekarnar v **Vipavi**.**Pozor!!**

Trgovina s trav-
 nimi semeni

Franc Kastelic

v Kandiji pri
 Rudolfovem.

Uljudno naznanjam, da sem **otvoril popolno urejeno**
trgovino s travnimi in deteljnimi semeni,

ki stoji pod strokovnim nadzorstvom **g. V. Rohrmanna**, na-
 čelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Rudolfovem.

Vsa semena so preiskana glede kaljivosti in
čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji
na Dunaju, tako da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila, katera hočem točno
 izvrševati, in ostajam

z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

Notranjci, rabite narodni kolek v
korist družbe sv. Cirila in Metoda!

•• Dober tek ••

dobite, če uživate

KAISER-jeve mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka**
teka in je prebava slaba. Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.**Notranjska posojilnica v Postojni**

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
 — dopoludne. —

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po 4 3/4 % od dne vloge do dne
 dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 1/2 % in amortizaciji
 najmanj 1/2 %, na osobni kredit po 6 %.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih,**
 posojila se izplačujejo le ob **petkih.**